

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hídkaputól kimenet balra a 24. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára négyre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

A „nyitvány” cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

a

K. KÖZLÖNY

július—decemberi folyamára.

Egészévre . . . 12 forint.

Félévre . . . 6 „

Évnyegyedre . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Belföldi szemle.

(S.) Magyarország Királyhágón tuli részeiben, bárha lassan, de mégis halad az átmenet a provisoriumból az alkotmányos állapotra.

B. Sennyey Pál kir. főtárnokmester Bécsből vasárnap reggel 5¹/₂ órakor megérkezett s még azon nap délelőtti óráiban Budára átmenvén, az ügyek vezetését átvette, miről a m. k. helytartótanács, a megyék, a két koronaőr, püspökök, egyéb méltóságok s minden hatóság azonnal értesítettek. A magyar helytartótanács hétfőn tisztelgett új elnökénél, a kit Liphay Endre püspök ékes beszéddel üdvözölt; báró Sennyey hazafias szavakban viszonzta azt.

Gr. Pálffy Mór volt kir. helytartó ellenben elbűcsözött a vezetése alatt állott hatóságoktól; a m. helytartótanácsot ez alkalommal is Liphay püspök vezette.

Boldog pestiek! A „Pesti Napló” azon meggyőződésben, hogy az országgyűlés összehívásának éppen előnapjain élünk már, némely emlékeztetéseket tart szükségesnek. Törvényeink értelmében — ugymond — az országgyűlés helye Pest. Az országnak pedig Pesten nincs oly helyisége, mely a nemzetgyűlés két házának, vagy csak egyiknek is alkalmas tanácskozási szállással szolgálhatna. A nemzeti muzeum termét már 1861-ben elégtelennek és alkalmatlannak találták; a magyar akadémia nagy termét nem tartja saját céljától huzamos időre elvonhatónak, a Lloyd termét sem látja elég alkalmasnak; a megyeház termére a megyei közönségnek is lehet szüksége; a Lovardi átalakítása ellen a távolság is szól, végre az ujonnan épült városi vigadó nagy termet károsnak tartaná elrutítani, s a városi közönséget a tél folytán egyik legjobb élvezetétől megfosztani. Ennélfogva egy ideiglenes parlamentház építését ajánlja, azon terv szerint, a melyet Ybl, pesti építész, a képviselőház megbízásából még 1861-ben készített, s a mely szerint ezen épület vashál a volt fűvészkert területére lenne építendő.

Az új kabinet programjáról a „Graz. Tagespost” a következő — mindenesetre tartózkodással veendő — közlést kapta: „Több lap folytonosan arról beszél, hogy az új kabinetnek nincs programja: ez nem áll. Ellenkezőleg, létezik egy program, melyet gr. Belcredi készített; de az még nem nyerte meg a legfelsőbb helybenhagyást. Tartalmáról azonban halljuk, hogy az a következő alapelveket adoptálta: A birodalmi egység fenntartása, kiegyezés Magyarországgal s fenntartása az alkotmányos eljárásnak; ennél fogva csak ezen uton (?) tétetnének meg a februári patensen a szükséges módosítások. Minthogy pedig mindenképp a pénzügyi állapot javítását kell szemelőtt tartani, ennél fogva minden kerülni akarnak, a mi e nehéz munka sikerét csökkenthetné; éppen azért a császári üzenetben, mely a kabinetváltoztatást tudatni fogja a reichsrathal, határozottan ki lesz jelentve, hogy a szükségeseknek mutatózó módosítások csak alkotmányos uton fognak megtétni.”

Az erdélyi részek kérdése is élénken foglalkoztatja az irányadó államférfiakat; azonban — a „L.” szerint — még eddig nem határozták meg az eljárás módját. Az idéztük lap az ügyállást tárgylagosan így adja elő: „A mostani erdélyi országgyűlés octroyált, csupán ad hoc kibo-

gatót választási szabályzat szerint állított össze. E gyűlés utolsó ülésében, új választási törvényt állapított ugyan meg; de ez még nem nyerte meg a legmagasabb szentesítést s különben is az — a hozott határozat értelmében — csak úgy birna érvényesül, ha előbb az országgyűlésen kihirdetett volna. Most már bizonyos, hogy ezen új választási törvény nem fog szentesítni, s így az új kormány a nagy-szebeni gyűlésen bevégezett ténnyel talál, mely azonban csak octroyált választási szabályzatot alapszik, s tehát a most uralomra jutott nézetek szerint nem bir formaszereji jogi alappal. Ekkép, ha a mostani követekből álló nagy-szebeni gyűlés feloszlatatik, az 1861. évi helyzettel analog situatio áll elő, azon különbséggel, hogy egy ad hoc választási törvény nyel több van. Mivel pedig az octroyált választási szabályzat a nagy-szebeni gyűlésen nem képviselt magyarok s székelyek részéről oly ellenzésre talált, ennél fogva nem tehetni fel, hogy ezen választási szabályzatot még egyszer alkalmazzák; hanem ott veszik fel a fonalat, hol az 1861. lelépett kormány az államjogi kérdést hagyta.”

Mig ezek így történnek, addig a „Kronstädter Ztg.” utányomatja a „Herm. Ztg.” azon híret, a mely szerint a szebeni tartományi gyűlés közelebb ismét megnyitandék.

Anglia bekanyarodik.

(S.) A Franciaország és Anglia közötti ugynevezett nyugoti szövetségre, melyet a lánglelkű Mirabeau az 1789-ki nagy átalakulás előestéjén, halálos ágya körül álló barátainak politikai végrendeletként hagyott hátra; melyet I. Napoleon hasztalan keresett, s a szárazföldi zárlattal hiába akart kiereszokolni; melyet Talleyrand a restauratio korszakában eszközölsébe vett, Guizot politikai és társadalmi szükségnek nyilvánított s fenntartani igyekezett, III. Napoleon egész diplomatiail rendszert épített.

Ebbeli fáradozását azonban eddigelő kevéssé siker követte.

Anglia aristocratikus kormánya ma is az, a mi a convent, a directorium, az első császárság, a restauratio, a juliusi monarchia és a köztársaság idejében volt.

Az elősorolt korszakok eszéjében a francia forradalom által fölébresztett új társadalmi eszmék, és politikai vívmányok ellen harcolt, később a nagy hadvezér különben saját maga által kihívott boszúja ellen kell vala küzdenie; eljárásának végeredménye azonban az vala: hogy akarva nem akarva eszközlője lett a szent szövetség folytán életbe lépett azon reactionarius áradatnak, a mely 30 évig egész Európát lenyűgözve tartotta. Sőt ma is, midőn a legitim jogok védelmezője gyanánt szerepelni látszik, saját-kép nem tesz kifogást a felvilágosult absolutismus csalfaságai ellen, de sőt, miután Irlandot maga is hasonló utakon és módokkal kebelezte be a londoni központi parlamentbe, a centralisatiót más helyütt is — s pedig nyíltan pártolja.

Midőn a francziák császára az orosz óriás tulsúlyát megtörendő, az első akadályt elhárította, a mely a napoleoni uralkodóháza a francia trónról kizáró 1815-iki szerződés révén utjának útjában vesztetett — Anglia velemint a krimi háborúba, mert ott hatalmas ellenfele és vetélytársa ellen kizsákmányolhatni vélte.

A midőn azonban ugyanazon francia uralkodó európai congressust indítványozott, a mely meglehet, hogy a corsikai dinastiát is megszilárdította, de egyszersmind a függőben levő tömörked európai kérdéseknek a népek és kormányok érdekében békeesen leendő megoldásához is hozzá járulhatott volna — határozottan ellene szegült.

Ámde az idők változnak, s azokkal együtt Palmerston lord is változik, — hány-szor nem történt már — és ha a diplomaták congressusát ellenezte, most maga rendez hajóhadit congressust.

Franciaország atlanticiumi hajóhadja aug. 14-kén Cherbourgba jő, a hol is találkoznai fog az angol flottával; 18-kán a két hajóhad együtt leendő Brestben; sept. 5-kén a francia flotta megjelenik Portsmouthban, hol a látó-

gatás egész diszben viszonztatik! E testvéresülési ünnepen jelen lesz az osztrák, svéd, portugál és spanyol hajóhad, s kilátás van rá, hogy a többi hatalom is küld hajókat.

Egy kis kedvezőtlen szél fuvalma az Oceanon át, az angol politika által csaknem tönkre tett, de mégis új életre ébredt amerikai köztársaságból elégséges vala, hogy a kétes jó barát pánczélozott kebelével csatornán tuli szövetségese szintén pánczélozott hajóhadit karjai közé vesse magát. Hanem meddig fog e szívélyes egyetértés tartani?

Különbön Angliában sincs meglegedve a közvélemény a kormány amerikai politikájával, a mely ha a saját belügyeinek rendezésével jelenleg elfoglalt washingtoni kabinetnek ugyan nem engedi meg, hogy azonnal ismét háboruba keveredjék, azonban, a fennmaradó emlékek időtelével mégis okul-gálhatnak a végzetes összecsapásra. Az éppen folyamatban levő parlament választások eredménye, melyet Gladstone körutja s országszerte történő ünnepélyes fogadtatása csak fokozni képes, e szerint könnyen megingathatná a ravasz Palmerston minisiterelnökségét, ha egész ministeriumát szét nem is robbantaná.

Megeshetik ekként, hogy a hajóhadit testvéresülésnek kétfős — kül- és belokai vannak.

Hanem azért bizonyos-e, hogy III. Napoleon és az angol nemzet valódi közvéleménye, a mely végre tán mégis átláthatná, hogy a népek sorsa, jogaik és szabadságaik fenállása kölcsönös összetartásuktól függ, és jöhetnek idők, midőn magát az annyit magasztalt angol alkotmányos életet, — Anglia minden elszigeteltsége mellett, — sem lehetend mindvégig a szabadság monopolizálásával s a másokkai közönyös bánásmód által megóvni, — épp oly bizonyos-e, mondjuk, hogy e hatalmas két tényező magát ama vízi demonstratioval vizre vitetni engedendi?!

A birodalmi tanács utolsó ülése.

○ Közlebről nem csak magyar, hanem bécsi lapok is tárgyalták, következőleg általán ismert azon felfogás, mely szerint az alkotmányviszaly szerencsés megoldásának titka egyedül a történelmi jogalpok méltánylásában, s ekekepe a birodalom két fele közti viszonylatok oly módon rehabilitatiojában rejlik, hogy egyik fél se rendeltessék többé alá a másiknak, s a dualismus minden tartalék-eszmék nélkül minél szabatosabban állitassék vissza. Ezen felfogás szerint a magyar királyság közös országgyűlése a Lajthán inenni területre nézve épp úgy lenne tekintendő s épp azon hatáskörrel birna, mint a szűkebb reichsrath a birodalom Lajthán tuli területére nézve, s a paritas elve eképp öszintén érvényesítettven, a szélesebb reichsrath megszűnnék mint ilyen.

Méltán irányul tehát figyelmünk e perczen e testület utolsó ülésére, jöllehet e kérdés, a kérdések kérdése, még mind függőben van, s függőben is lesz, mig az országgyűlés össze nem hivatik Pestre.

A birodalmi tanács alsó háza folyó 27-dikén tartá utolsó ülését, melynek végén a ház elnöke, Hasner jelenté, hogy éppen most kapott a minisiterelnökségtől egy átiratot, mely következőleg hangzik:

„Ő cs. kir. Apostoli Felsége méltóztatott velem legkegyelmesebben tudatni, hogy a reichsrath mostani gyűlésének bezárása esütörtökön folyó hó 27-kén délelőtt 11 órakor a cs. kir. udvari lak ceremonia-termében azon ünnepegyességgel fog megtörténni, mint annak megnyitása 1864 nov. 14-dikén történt. Van szerencsém a tisztelt elnökséget értesíteni erről.

Mensdorff-Pouilly, minisiterelnök, Ezen átirat közlése uton elnök kérdé, hogy miután a még hátralévő két napra a kérvényezési bizottság jelentésein kívül egyéb tárgy nincs, akare a ház még több ülést tartani.

Nem, nem! hangzott minden oldalról. Elnök: Ha az urak egyetértéssel arra nézve, hogy ez ülés bezárassék, kérem: álljanak fel. Mindenki felállott.

Elnök: Az ülés bezárása elfogadtatott, úgy az ülésről szerkesztendő jegyzőkönyv még ma felolvasandó; sziveskedjenek egy kis türelemmel lenni mig az elkészül.

Pratobevera feláll a ház elnökségének köszönetet szavazandó, s miután a követek ismét mindnyájan felállottak, így folytatja beszédét: Val-

jon fogjuk-e s mikor fogjuk egymást viszontlátni e teremben, nem tudom, de remélni akarom azt!

Erre az elnök elmondá a zárbeszédet s felhívá a házat, hogy háromszorosan éljenezze meg ő Felségét, s miután ez is megtörtént, a jegyzőkönyv felolvastatott, s a gyűlés eloszlott.

A minisiterek padján e jelenet alatt senki se vala.

Ugyanaz napi (július 24-diki) esti lapjában írja a régi „Presse”, hogy 27-dikén mindkét ház ülészaka bezáratik, s a trónbeszédet, hirszerint, Károly-Lajos főherczeg ő cs. fensége olvasandja. A felsőház tagjai még tegnap este későn táviratilag értesítettek az ülészak bezárása felől, s tudtokra adatott, hogy a felsőháznak péntekre tett ülése még esütörtökön megtartandó.

Ezekkel kapcsolatban megemlítendőnek találjuk a „Debate” 23-diki tudósítását, mely így szól: „Miután a követek házában tervelt demonstratiók a többség ellenzete folytán meghiusultak, mondják, hogy a holnap (24-ki) ülésben indítvány fog tétetni az üléseknek még 14 napra, sőt egy óra leendő elnapolása érdekében. Ez indítványt részint az által fognak indokolni, hogy a mostani meleg időszakban a deszkából épített házban a légkör elszennvedhetlen, részint pedig a minisitercrississel. Követi körökben azt is várják, hogy az új minisiterium egy császári üzenettel fogja magát bemutatni a reichsrathnak és pedig oly császári üzenettel, mely a helyzetet tüzetesen tárgyalná, s a sajtóvétségekre nézve amnestiát hirdeté.”

A fenebbiek szerint azonban ez újabb elnapolási indítvány is elmaradt, s az új minisiterium se mutatta be magát a reichsrathnak.

A „Pester Lloyd” bécsi levelezője 25-ről írja: a birodalmi tanács váratlan bezárása nagy meglepetést, mondhatni megrázkóztatást idézett elő. Elannyrá nem számított erre senki se, hogy még a régi minisiterok se tudtak semmit se arról, hogy mi van készülöben. Hein minisiter egyik legbizalmasabb ismerősének megvallá, hogy azt se tudja: ki lesz utóda, s hogy a sajtóvétségek miatt indított keresetek körül legújabb intézkedések is az ő tudta nélkül tétettek meg.

Ugyan e lap másik levelezője írja, hogy a bezáró trónbeszédet bécsi körökben mindenki feszülten várja. Folyó hó 25-dikéig a régi minisiterok még semmi tudomással se bírtak arról, hogy mit foglaland magában e trónbeszéd. Valószínű, hogy az hideg, ügyleti stlyben lesz fogalmazva. A kidolgozás az új minisiterium auspiciuma alatt, de mégis oly közvetítőleg fog történni, hogy a régi minisiterium az ünnepegyessé bezárás actusánál még szerepelhetni fognak, s az új minisiterium csak azután lép világ elibe.

A birodalmi tanács jul. 24-diki utolsó ülésében a minisiteri padokon senki sem volt jelen! Az „Österr. Ztg.” még megjegyzi, hogy ezen váratlan események a követi körökben a legnagyobb sensatiót idézték elő.

A Maros és a m-ujvári sóbányák.

Maros-Ujvár, jul. 24.

I. Miután bizonyos, hogy a birodalomnak egyik legnyomasztóbb és általánosán érzett baja: „a pénzügyi szorultság.” A maros-ujvári sóbányák körül szerzett néhány évi tapasztalataim nyomán szólni akarok, az itteni körülmények, vállalatok, munkálatok és kiadásokról, melyek — nézetem szerint — egyesek előnyére igen, de az állambevételek gyarapítására nem szolgálhatnak. Szavaimnak rugója honpolgári érzelemből fakadt részrehajlatlan igazság levén, előre megjegyztetni kívánom, miszerint nincs czélom a fensőbbsség rendelkezéseit egyetlen szócskával is bírálva érinteni; csak is tapasztalati észrevételek, följegyzett tények, hozzátvölleges számítások és ezekre vonatkozó igénytelen véleményem elősorolása igénytelen soraim feladványá.

Tájékozás végett legelőbb egy kis történelmi ismertetést látok szükségesnek előrebocsátani.

Hogy a víz régóta ostromolja az ujvári bányákat, s már 1851-ben hatalmasan be is zabant; hogy a „vízi munkálatok” minden időben erélyesen végezettek, bizonyos, s az is, hogy a veszély még távol áll (talán?); és hogy minden munkálatot nagy óvatossággal kellett végezni, mely a viznek a bányákhoz közelítésére, s annak nagyobb mérvben rombolására alkalmat szolgáltat volna: azt, a munkavezetőktől várni nemcsak, sőt éppen megkivánni lehetett és kell. Erre mutat a fensőbbsségnek azon böcs intézkedése, mely szerint a Maros régi medrének, honnan a sóbányák vizszivárgás, a szemmel látható földüllyedések vonalán telismerszik.

megváltoztatása és egy új medernek néhány száz ölnyire távolabb átmetszése, nem csak elrendelve, hanem 3 év előtt, közel pár száz ezer forint költséggel végrehajtva is lön.

De vajlon megszünt-e, vagy legalább csekélyebbre szállott-e a víz ostroma, szóval: a tetemes költségek mutattak-e fel óhajtott eredményt, talán e lenne most a kérdés? Bizony, a csak pár évi vízhozásokat s ennek következtében a napontai földműveléseket, azoknak betöltését, több tiszti szállások összerokadását, lakatlanná tételét tekintve, ösztönözhet lehet mondani: eddig éppen semmi eredményt! — S vajlon mi legyen ennek oka? .. Igénytelen véleményem szerint, ennek két főoka volna. Egyik: a félig végzett munka, mert a régi Maros mederből a víz mai napig el nem záródott, meglehet, talán azon böles czélből egyfelől: hogy a folyó maga töltse be áradásai s iszaplásaival a régi medret; másfelől: hogy a pajtákbeli sónak a régi Marosoni elszállítás, melynek azonban — tán lehetett volna más módját is lelmi? megtörténhessék. Elvileg lehet helyes mindkettő, de, hogy a munkálati czélnek 3 év alatt megfelelt volna az eredmény, kétes, s talán végre is azon nézetnek kell érvényre jutni: miszerint egy kis „gőzvonalat“ alkalmazásával a „bán czának“ bele kell fektüdni, s így a régi medernek vízmentessé tételni!

Magán érdekeket nem fejtegetek. Másik segéd oka volna — nézetem szerint — a mostani víz nagy rohamának és éppen bányáink közvetlen szomszédjába jövetelének az: mert 9—10 év előtt, az ugynevezett 6-ik akna észak-keleti részénél, a Kis-Maros ároktól alig 50 ölnyi közelben, egy „torok“ nyitása vevődött czélba (mindamellett is, hogy egy tapasztalt és a marosújvári körülményekkel legismeretesb derék tiszt nem helyeselte volna e tervezetet, megjegyzése azonban ellenezetekre találván), a munkát megindítva lön. Inye szerint volt ez a leskelődő víznek, mert bár a számító ész eleget okoskodott ellene, de az merészelt dacolni, a tervezeteket kigunyolni, és oly erővel törni elő minden oldalról, hogy tetemes kiadás, egy pár szállásnak összerokadása, s az egész bányaterrenumon vésszesnek látszó jelek után, a fő és több vízhozó mellék torkokat betömni, s azon egész munkálattal véglegesen megszüntetni kellett. Később — mert az addig is fenyegetve folydogáló víz már nagy erőre kapván, több ágazatokkal egyesülten rohant czélpontja, a bányák felé. Most a tervezetek, ellenmunkálatok számszorozva jöttek ugyan napirendre, de a szünteleni huzás által elmosult só helyén, győzhetlen víz-tenger növekedett a bánya közelében (mindamellett is, hogy 2—3 száz munkás szivattyuzott, jelenben pedig két 8 ló erejű szivattyú működik szünet nélkül, egy percz alatt 40—50 köböl vizet emelvén ki). És mutogatja előörsejt ott állva, mint győzhetlen tábor a várfokán, csak is lebecsátkozásra várakozván.

Ezeknek elbocsátása után jövő alkalommal szövegeket — hozzávetőleg — azon költségekről, me-

lyek a vízi munkálatokból következtek, kimutatva számokkal — véleményem szerint — hol és mit lehetett volna, s lehetne ma is a közállomány s édes hazánk részére „meggazdálkodni.“ Akuai.

A porosz képviselők kölni lakomája.

A képviselők ünnepe Kölnben csakugyan katonai karhatalommal lön meggátolva. Az ünnepnek köztudatult mult szombaton, jul. 22-kén kellett volna megtartatni, de a Gürzenich-terem, mind a mellett is, hogy a tartományi főtörvényszék a tilalmat törvénytelennek nyilvánította, már reggel el volt zárva és rendőrökkel megszállva. Az étterem bezárattott, s az ezer vendégre való lakomakészületek 12 órakor áthordattak az állatkertbe, hol az ünnep részesei, és mintegy 70 képviselő gyülekeztek össze. A képviselők azonnal köszönő levelet tettek fel a rendező bizottsághoz az ez által kiadott tiltakozásért. Három órakor a társaság ebédhez ült az állatkertben; de a községi polgármester (az állatkert Kengerich községben fekszik) a társaságot szétszálta, s a gyülekezet gyalogság és véres lovasság által üzetett ki az állatkertből. Este az ünnepi vendégek Deuizban, a „Mária képéhez“ címzett szállodában gyülekeztek össze; de a deuzi polgármester a társaságot éjjeli 11 órakor szétszálta. A szálloda előtt véres lovasság volt felállítva, s másnap az ünnepi alkalomra kibérelt gőzösök katonasággal rakattak meg. A vendégek vasuton Oberlabusteinba mentek, Nassau hercegségben. Délben azonban Labneck vendéglőjét, mely a vendégek gyűllyhelye volt, nassani katonaság fogta körül, s délutáni hat órakor a helyiségek kitrítéséhez fogott. Az ünnepi vendégek részint gőzösön, részint vasuton tértek vissza Kölnbe. Eddig terjedtek az utolsó hírek Kölnből. E törvénytelenségek és a közhatalom által kifejtett nyílt erőszak dacára a közönség egy pillanatra sem volt megzavarva, noha a conservatív párt mindent elkövetett ilyesminek előidézésére. Egy julius 21-kén kelt és a „Nat. Ztg.“-ban megjelent kölni tudósítás szerint Bölling főügyész és Geiger rendőrségi elnök személyesen tartottak házmotózáásokat a város legtiszteltebb polgárainál. Már azelőtt nap híre volt, hogy Classen-Kappellmann, a rendező bizottság elnökét be akarják fogni. Julius 21-kén meg is jelent nála a motozó hatóság, de Classen ur már péntek dél óta Silsdorf nevű gyárjóságán volt Köln mellett, s a motozók nem találtak egyebet házában, mint néhány meg szét nem küldött lakoma-jegyet s némely az ünnepélyre vonatkozó gyanutlan levelet. Egyébiránt mikor Classen elutazott, távolról sem gyanította a bekövetkezett rendszabályt, s csak azért utazott jóságára, hogy a szombati ünnepre teljesen szabad ideje legyen. Családjá nem is titkolta hollétét. A kölni polgárok szilárdul el voltak határozva törvényes téren maradni, habár bizonyos oldalról mindent elkövettek is e szándék megingatására. Egyebek közt a „Kollege“ nevű, többnyire kereskedőkből és gyárosokból álló társu-

lat helyiségén egy névtelen nyílt levél tétetett le, melyben a munkabérlők felhívatnak, szüntetének meg a munkát a jövő szombaton, miszerint a munkások „szükség esetére az utcán lehessenek.“ Egy röpirat is, mely látszólag Londonban készült, még pedig állítólag valami politikai menekült által, szelvényben osztogatott; de maga az a körülmény, miszerint mind a mellett sem fogadtatott el, hogy ezer meg ezer példányban kelt s egyenesen felkelésre hivta fel a népet, eléggé elárulja e hitvány ámitás forrását, s a kölni nép elég higgadt volt nem esni az ostromban vetett kelepezébe. Egyébiránt a tilalomnak még az a batása is volt, hogy a Kölnben levő három politikai párt, t. i. a haladási, az alkotmányos és az ultramontán e tárgyban szorosán összetart, noha pártkérdésekben illető különyeik, a „Reinische Zeitung“, a „Kölnische Zeitung“ és „Kölnische Blätter“ éles ellentétben állanak egymás közt. — Végül azt jegyeztük meg, hogy Geiger rendőrségi elnök nem elégedett meg a hivatalos tilalommal, hanem egyenkint is küldött az ünnep számos részeseinek bizalmas intő leveleket, melyekre azonban rendszeren a következőkhez hasonló válaszokat kapott: „Lenne jul. 20-án. Brevi manu visszaküldötik azon megjegyzéssel, hogy polgári kötelességeim teljesítésében minden hivatal beavatkozás ellen tiltakozom. F. W. Hilger.“ Ily lábon áll most az alkotmányos szabadság Poroszországban.

Különfélék.

* Gróf Crenneville ő execa, a „Herm. Ztg.“ szerint, a jövő hó elején Szebenbe visszaérkezik.

* E pillanatban vesszük M. Vásárhelyről azon szomorú hírt, hogy Vittich József odaváló könyvárns meghalt. Ismét kevesebb tehát egy fáradsatlan, munkás polgárral. A boldogult halála híre mindenké a legnagyobb részvételt fogadja. Béke poraira!

* Mai számunk mellett veszik t. olvasóink a „Közösvári képes nagynaptár“ előfizetési felhívását. A szerkesztő munkatársakul olyan szép nevetek mutat be, kiknek legnagyobb része egyenkint tekintély irodalmunk terén. Betlsorozatban így következnek: Brassai Sámuel, gróf Bánffy Béla, Balázs Sándor, Buzogány Áron, Dózsa Dániel, gróf Eszterházy Kálmán, Gámán Zsigmond, Gyarmathi Miklós, Haller Károly, Hajos János, Herman Ottó, Hóry Farkas, Izidora, Jónás, Kriza János, gróf Lázár Kálmán, Losonczy László, Mentovich Ferencz, Medgyes Lajos, Nagy Ferencz, Nagy János, báró Orbán Balázs, Pápai-Vajna Elek, Papp Márton, Réthi Lajos, Szász Károly, Sári László, P. Szathmári Károly, Szilágyi Sándor, Sándor József, Szabó Károly, gr. Teleki Domokos, Torma Károly, Tisza László, Takács János, Wass József és Vas Tamás. Ezenkívül makfalvi Dózsa Elek jogtudósnak arczképét hozza, mely a külföldi egyik első műintézetben készült. Használva lesznek b. Orbán szép utirajzai, és a szamos-újvári és állam fegyház. E mel-

lékletek magokban már több érnek, mint a meny-nyit e terjedelmes naptár ára szabva van. Az aláírási ivatek szeptember 10-kéig fogadja vissza a Stein János könyvkereskedése, azontal a bolti ár áll be. Aláírási feltételek: A csinosan kiállított évkönyv ára mellékleteivel együtt csak 1 forint, mely összeget csak a naptár átvétele után kell kifizetni. Erdélyben jobb és tartalmasabb kiállítási évkönyv eddig bizonyosan nem jelent meg ennél, s így a lapunk is bátran ajánlhatja olvasóink figyelme- és pártfogására.

* A Follinus drámatársulatának egyrésze, mint halljuk, néhány előadásra Vásárhelyről Erzsébetvárosra ment át.

* Feleki Miklós bevégezvén székelyföldi körutját, tegnap utazott át kolozsvárt N. Váradra, hol néhányszor fel fog lépni a Reszler társulatánál.

* Az országos színházi választmány, mint biztos forrásból tudjuk, néhány új diszletet rendelt meg színházunk számára a bécsi udvari színház jeles festője Briosechi urnál.

* Torma Károly egy régi hárfá-iskolát kitöltött áttekintés végett Pestre. Az iskola Vay Mihály, Rákóczi Ferencz főlovászmestere sajátja volt, s mint Torma írja: „Kissé vakmerő, de nem lehetetlen állítás volna az is, hogy a gyakorlatok egykor Hesseni Amaha, Rákóczi Ferencz tanulmányul szolgáltak, s vagy Boroszlóban, vagy Daneczában irattak.“ A könyv táblája belső felén több helyen olvasható e gyermekkézzel írott név: Vay Julia. Egy pár gyakorlat felirattól látható, hogy az egész 1713—1714-ben lön írva.

Elméleti része, t. i.: a betűk ismertetése, a kulcsok különböző felosztása, hang- és szünjelek, alakítójegek leírása csak két kis lapra szorítkozik. Sajátságos fogalmat ad a kemény s lágy hangnevekről: t. i. kemény mind az, a mit keresztel jelzünk, lágy, a mit b-vel jelzünk; s még sajátosabb, hogy az esz hangot — mely szerinte lágy, disz-nek nevezi. A gyakorlatok részint Dávid Zoltárait tartalmazzák, részint az akkor divatozott táncokból állanak pl. minnet, gavott, allemand, sarabande, passapied, bourre indulók, s ezeken kívül néhány ária.

* Nem rég franciaországi utjából visszatért Thierry Vilmos selyem-ényésztőnek értesítése szerint a selyemtermelésnek Franciaországban ez idén igen silány eredménye volt, minek folytán a selyemgubónak ára tetemesen felszökött. Ezen körülmény a hazai selyemtermesztmény árára is nagy befolyással volt. Thierry Vilmos ugyanis több franciaországi selyemkereskedő megbízásából azon helyzetben volt, hogy Franciaországból visszatérte után 7340 font selyemgubót, melynek fontja előbb 2—2 forint 50 krral kelt, fontját 4—4 forint 40 krral váltotta be; sőt kész ennekutána is az összes hazai selyemtermesztményt, feltéve, hogy a gubónak elfojtása szabályszerűleg eszközöltetett, ugyanazon magas áron beváltani. Miről a hazai selyeményésztő gazdákat sietünk értesíteni.

TÁRCA.

A marburgi magyar stipendiumok.

Miután tárgyam egyház-iskolai színezete mellett már ma közvetlenül csak Erdélyt illeti, s az ottani magy. olvasó közönségre van általánosabb vonatkozással: a becses „Prot. Egyh. és Isk. Lap“ helyett, mint nálunk legelterjedtebb irodalmi közeget, e t. lapot vélem legcélszerűbbnek czik-kem közreadása végett felkérni.

Miként a fenn kijelölt tételből is látható, a marburgi m. stipendiumok ismertetését tűzém ki czélul magamnak. Alig van e nemű kincsünk a külföldön, melyet honn, vagy a megtalálhatatlan eltett, vagy a tán el is tévedt okmányok miatt a történeti nem tudás sötétebb leple fedezné. Ez okból, miután sorsom úgy hozá magával, hogy az egyiknek élvezésébe jutottam, ugy anyaszentegyházunk iránti szolgálati kötelességből, miként magam iránti kötelességből is, kedves fáradsággal vevém annak történeti nyomozását; s már ma több oldalról tapogatózás után azon örvedetes helyzetben vagyok, hogy e részbeni tanulmányaimat az érdekelteknek hazafias tisztelem mellett felajánlhatom.

Az öt füzetre menő, ivfogatu okmánycsomagok, mikre bíteles észrevételeimet épitem, nem az egyetemi könyvtárban, hol tudtomra több elődem is kereste azokat, hanem az egyetemi tanács levéltárában találhatók tel. A füzetek bíányos tartalma, a meglevő okmányoknak pedig időben következtetés nélküli rendetlen összehalmozása miatt, munkálatom nemcsak hogy megnehezítve volt, de, a mi nagyobb fájlalom, azon hön óhajtott szerencsének sem örvendetek, hogy édekeltt tárgyatam ugy keletkezése legelső pontján, miként későbbi fejlődése főbb mozzanatain, kívánt és szükséges történeti háttérrel, az igazságban felmutathassam. Eneffogva a dolognak csak általános lényegét tárgyalhatom; ki nem fűrkészhető egyes részre fényt deríteni kívánván azon ítéletek és következtetések ségedelmével, melyeket a fennmaradt forrásokból merített tanulmányaim alapján okadatolva felállítatok.

Tájékozó soraim könnyebb áttekinthetése végett az illető stipendiumokat e két kérdésre adott feleletben fogom tárgyalni:

1) Mikor és milyen körülmények között jöttek létre, s

2) Mikor és hogyan jutottak azok a marburgi ref. főtanoda t. előjáróságának kizárólagos rendelkezése alá?

I.

Mikor és milyen körülmények között jöttek létre a marburgi magyar stipendiumok?

E fontos kérdésre következő tájékozást vonhatunk ki a legrégebb okmányokból. Simoni Márton tanuló, Magyarhonból, Gömör-vármegye Simoni helységéből, hol apja ref. hitszónok vala, a római hitű hatalom üldözése elől, hosszas viszontagságok után Marburgba menekülvén, helyből 1717-ben, egy indokolt folyamodványban, tanulása itteni tovább folytatása végett, Károly tartományi gr. segélyért esedezik. Nyomatékosabb indokai közül az első árvaságáról bizonyít: „atyám a nemes angol admirál közbenjárására kiszabadult ugyan a gályarabság bilincseiből, de testben és lélekben összetörve lévén, nem sokára meghalt,“ a másik, mi kérdéses tárgyunkra is nem csekély fényt derít, kegyeletes hivatkozás a „tudományos“ Móricz tartományi grófra: „kinek uralkodása alatt (1592-1627) Szececi Molnár Albert Marburgban a magyar biblia fordítása és kiadásán fáradozván (megjelent Felső-Hessenben, Eanáuban), huzamos ideig részestül fejedelmi kegyben, de vele együtt és azután is még sok más magyar ifju, miről Magyarhon prot. népe minde napig hálással emlékszik.“

A Simoni folyamodványából világos, mikép a 16-ik század végén és a 17-ik elején nemesak, hogy voltak az itteni egyetemen magyar ifjak, hanem azok egyszersmind fejedelmi pártfogásban is részesültek. Az okmányokat, melyek felőlek szólhatnának, ugy szintén az akkori egész akademiát is, a 30 éves háberu vad árjai a megsemmisítő s tengerre sodorták. Nem marad fenn hát számunkra egyéb, mint az, hogy stipendiumaink keletkezése idejét Simoni nál vegyük fel, kinek Károly fejedelem ugyanazon év sep. 30-áról Casselből a marburgi egyetemhez küldött leiratában: szabad asztalt, szabad szállást²⁾ és évenkénti 40 tallért rendelt.

¹⁾ Ebéd és vacsora.

²⁾ A szabad szállás egész történetünkben csak itt jő szóba.

E kegyes intézkedésből csak annyit láthatunk ugyan, hogy Simoniak folyamodványa meghallgatásra talált; azonban a jótétemény alapja felől is tisztába jötvünk a dr. Horchnak adott fejedelmi válasz segélyével. Horch, az innen 5 év múlva baba távozott, hit- és orvos-tudor Simoni helyét 16 éves fia számára kérvén, a különben kedvező magas feleletet e zárszavak kíséretében veszi: „Ama jótétemény nem rendez, s valami lengyeleké³⁾ alapított dolog, hanem rendkívüli, s legelőbb Simoni Márton magyar tanuló részére juttatott adomány. Károly, Cassel, 1721. jun. 20.“

Horch 3 év múlva távozván, helyén azonnal a magyarhoni Wisnyai Jánost szemléljük. Történetünk fejlődésére azonban fontosabb a 1728-dik év ang. hava, mikor Károly fejedelem egy második magyarnak is helyet adván, elrendelni kegyeskedik, hogy az egyetemi hatóság miként a mult évben Sárkán Pált, ugy ez alkalommal Besenyei Márton is bocsássa a szabad asztal és évenkénti 40 tallér élvezéséhez.

E két egyéniségnél a közvetlenül kijelölt évben elhallgatnak adataink s csak 1736-ban szólalnak meg újra. Mielőtt azonban nyomozásunkat tovább folytatnánk, állapodjunk meg kissé az eddig idézteknél s az első kérdésre adható feleletünket alakítsuk ki egy lehető egészszé.

Tisztelt elődeim közül sokan azon nézetben vannak, hogy a kérdéses javadalmak magyar pénz-alapon épülnek. S midőn a casseli felsőbb hely egyetemi tanácsunkhoz intézett leirataiban (e század 4-ik és 6-ik tizedéről) ilyenmü kifejezést olvashatunk: „A kolozsvári ref. consistorium semmi jogot sem formálhat az ugy nevezett magyar stipendiumokhoz,“ azt kell következtetnünk, hogy e fenn tisztelt testületünk is, eme szavakat előidézett hivatalos lépéseivel általmával, ha mindjárt nem is osztott volna hasonló nézetet, de annak ellenkezőjét sem fogta híven tolmácsolni. Ha okmányok hiánya miatt efféle felfogásokat táplálunk, annak találó neve nem a biba, hanem természetünk sajátja. E részben inkább magára vonhatná figyelmünket a liberalis theologus és jeles tanár Heppert, ki, midőn egy hóval előbb a kérdéses ügyben felkerestem, azt a választ adá, mikép soha se biggyem,

³⁾ Horch, ugylátszik lengyel volt.

* Bécsben az a hír kering, hogy Murszka kisasszony szerződésileg négy ezer forintnyi fizetési jobbitást nyert és így a bécsi udvari operaszínháznál 18,000 forintnyi évi fizetést buz.

* A boroszlói színház leégéséről a „Schl. Ztg.” következő részleteket közöl: A tűz este 11¹/₄ órakor ütött ki a városi színház felső emeletén, a Zvinger felé fekvő homlokzaton, s az uralkodó forrás mellett kevés percz alatt az egész felső építmény, mely nagyjából a festő-terem helyiségeiből áll, izzó zsaratnok volt. A szél kelet felől hordta a lángokat a gyarkoló térre, ez irányban a forrás csakhamar oly belterjű lett, hogy a királyi palota előtt álló örnél, hova közelebb tudakozódás végett fordult a tudósító, többé ki nem állhatta s öltönye diónyi, közben ökölyi nagyságu égő faszenderek által komolyan veszélyeztetve vala. Visszavonulásakor a Graupen utcán keresztül a reptülő szikrákat a nyugati fedelekre látta hordani. A Károly-utcán egy katonaság és rendőrség által kísért hosszú menettel találkozott; ezen csoportban a színház északi részén fekvő fegyintézet női foglyai voltak, kiket az új vizsgálati épületbe kísérték. Reggel 1 órakor a színház-épületből csupán a külső falak állottak. A szomszéd épületekre nézve nagy szerencse, hogy szélszélű volt, mégis a legesekélyebb légneműnél az égő szén tyuktojásnyi nagyságban lepte el a szomszéd udvarokat. Az összes kár 300,000 tallérra tehető; az épület 112,000 tallérig volt biztosítva. Logszajnosabb, hogy az értékes könyvtárral egész tömege hamvadt el az operai partitúrának, s egyéb színházi könyveknek. Gundy a színházigazgató tetemes összegű pénzen kívül sok ezüstneműt és más értékes magánvagyonot veszített, mely biztosítva nem volt.

* 30 évvel ezelőtt Bergamóban Olaszországban az ottani színháznál egy szegény és igen szerény kardalnok volt, a kit kartársai mindnyájan nagyon szerettek, és ki, hogy anyját jobban segíelyezhesse, egyszersmind, mint szabólegény is folytatta mesterségét. Egyik napon Rozari a híres énekes a szabóhoz jött, egy nadrágot megpróbálandó, és minthogy a legény ismeretlennek tetszett előtte, kérdésközdött felőle és megtudta, hogy a színházban a karban énekel. Jó hangod van? — kérdezé Rozari, — nem valami különös, válaszolt a szabólegény. Hadd halljuk, — mondá Rozari, a zongorához lépve. Kezd el. A kardalnok megkezdé és helyesen, de nagy bajjal hozta ki a „G-t.” Most „A-t”, az uram sehogy sem megy. Szerencsétlen, hadd halljunk. A — ez nagy erőlködéssel végre sikerült. Erre aztán azt mondja, már most a H-t, de már uram ezt igazán nem bírom. Ember, azt mondom, hogy „H”, vagy becsületesem mondom, hogy nem tudom, mit csinálok veled; a kardalnok erre megijed; csak meg ne haragudjék uram, megkísértem erőmet; erőlködött és végre mégis kiszorította. Lám, hogy megy — fölkiáltá Rozari diadalmasan; most mondd valamit fiam, ha te magadat szorgalmasan gyakorolni fogod, ugy első tenoristája léssz még Olaszországban. Rozari nem eszalkozott. Azon szegény kardalnok, ki szabóskodott és régi öltönyöket foltozott, hogy életét fűntarthassa, most két millió frank vagyonnal rendelkezik és senki más miatt: Rubini, a birneves dalmüténkes.

Politikai hírek.

Bécs. A „W. Zeitung” közli, hogy a birod. tanács ünnepélyes bezárata, mindkét ház jelenlétében, esütörtökön folyó hó 27-én d. e. 11 órakor fog Lajos Victor főherceg ő fensége, mint császár ő felsége kinevezett legfelsőbb helyettese által eszközöltetni a cs. udvari vár dísztermében. Ugyancsak a hivatalos lap szerint Rainer főherceg saját kívánatára a ministeri tanács elnökségétől, a császár és állam iránt tett szolgálatának halás elismerése mellett fölmentett. Egy jul. 24-én kelt császári kézirat szerint b. Krausz saját kérelmére a legfelsőbb törvényszék elnökségétől felmentetvén, állandó nyugalmazásba helyezték, s 57 évi szolgálatáért teljes elismerés nyilvánították. Ezek szerint tehát Schmerling lovagnak ismét megnyílt az út az elnökséghez.

Franciaország. Páris, jul. 19. Metternich herceg a jövő hó első napjaiban szabadságra megy, és Johannisberghől családja kíséretében Svájcba teend kirándulást, honnan csehországi jószágai megtekintésére indul. Bécsbe a császári követ valószínűleg october 1-jén fog megérkezni. — Lisszabonból hallani, hogy ott ministeriálság van készülében. Jól értesült Roldán marquis és Loulé herceg jelöltnek meg azon államférfiak gyanánt, kiknek legtöbb kilátásuk van arra, hogy új kabinet alakításával fognak megbízni.

— A „Constitutionnel” július 15-ről kelt frankfurti levelezést közöl, mely az osztrák ministeriálságot, s a birodalom kilátásait aránylag kedvező színben tünteti fel. Az egységes centralisatio helyére foederalismus lép s az egyes nemzetiségek egyenjogúsága; Magyarország inkább, mint valaha közeledek öbajtásai ozejlához; a februári alkotmány módosítatik, de bihetőleg nem octroyálás útján, s végre ez új politikai fordulat kedvező hatással leendő Bécsben a schleswig-holsteini kérdésre nézve is, ha egyébként nem, ugy tekintettel Magyarországra, mely saját önállóságának legbiztosabb kezességét az osztrák örökös tartományoknak Németországhoz való benső csatlakozásában találja.

— Francia lapok híreket hoznak Plombièresből. A császár oda f. hó 19 kén este érkezett meg. A város ki volt világítva, s a városi lakosság nagy lelkesedéssel fogadta magas vendégét. Napoleon 1858-ban volt legutolszor Plombièresben, midőn ott az ismeretes összejövetelt tartotta Cavourral.

Páris, jul. 23. Pepoli a római kérdés ügyében Plombièresbe váratik. Metternich hg és Drouin de Lhuys folyvást érkekeznek egymással. Megerősítették a hir, hogy Humbert kir. hg Plombièresbe fog jönni. A párisi lapok is nyilatkozni kezdenek már a kölni ünnepély betiltása felett. A „Presse” írja: „A porosz kormány gyorsan siet le a meredeken az önkény felé. Előbb a sajtó, azán a parlamenti szabadságot nyomták el, most már a gyülekezeti szabadságot van a sor. Az „Opinion nationale” a „Kr. Ztg.” ügyetlen kifakadásait Franciaország politikai előnyére igyekszik kizsákmányolni. „Igy bannak a Spree partján a rajnai tartományokkal, — ugymond — vegyék ezt szívökre, hogy más alkalommal democraticus meggyőződésük tüzet mérsékeljék.”

Olaszország. Turin, július 20. A királyi előszeretete, melylyel Turin iránt viseltetik, abban is nyilvánul, hogy mibelyt lehetséges mindjárt hátat fordít hivatalos székhelyének, Florencznek, és kedves Turinjába, vagy annak legalább közelébe siet. Az ide közel fekvő Valdieri kéjpalotájából gyakran rándul be a bajdani fővárosba, és ámbár ez megszűnt székhely lenni, mégis sok államokmány itt jö létre. A király valdieri-i tartózkodása óta minden béten összegyűlt Turinban a ministertanács, és különösen Lamarmora, Lanza, Sella és Petiti ministerek csaknem folytonosan uton vannak Florencz és Turin között. Tegnapelőtt megint tartott itt ministertanács a király elnökelete alatt, melyben Lamarmora, Lanza, Vacca, Sella és Natoli vönek részt. Arról tanácskoztak, valjon a Róma és Florencz között folyt tárgyalások menete közbirré tétessek, és a reá vonatkozó okmányok a parlamentnek előterjesztessek-e? E kérdésre tagadó határozat hozott, és abban történt megállapodás, mikép azon esetre, ha a parlament idevontatkozó követeléssel lépne elő, annak tagadó válasz adassék. Egyébiránt hivatalos körökben még mindig remélik, hogy Vegezzi sikertelen küldetése annak idejében ismét meg fog újittatni, és Franciaország közvetítésére számítanak. Sartiges gróf francia követ a római udvarnál e hó 14-kén audientian fogadtatott a király által Valdieriban, mit természetesen általán véve Franciaország közvetítő szerepével hoznak összeköttetésbe. A florenczi kabinet is küld flotta-otzaltat a cherbouri és bresti tengerész ünnepélyre.

Németország. Wiesbaden, jul. 23. Kölnben a képviselők lakomája erőszakkal megátoltott, s ennek következtében a képviselők Nassau hgségbe mentek át Lahnsteinba. Poroszország követelése folytán külön vonattal rendeltetett egy csapat nassau katonaság Lahnsteinba. A katonák kemény töltéssel töltötték meg puskáikat; midőn megérkeztek, már a gyűlésnek vége volt. A Rajna vidékén nagyon izgatott a hangulat.

Köln, jul. 24. A felebbviteli törvényszék megerősítette az első bíróság ítéletét, melylyel a rendőrfőnök azon határozata, hogy az ünnepélyi bizottmány, mint politikai egyesület feloszlatatik, érvényen kívül helyzetetett. A követi ünnepély napjaiban egy Londonban világra jött röpirat terjesztetett, a mely nagyon izgató tartalommal bír, és csaknem tetteles fölkelésre buzdít. A „Nat. Ztg.” szerint szilárd volt az elhatározás, ezen kísérletek irányában szorosán a törvényes téren maradni.

— A „Volkszeitung” írja, hogy az angustenburgi herceg ellen csak akkor fog a porosz kormány teljesen föllépni, ha a király az austriai birodalom elhagyta.

Lengyelország. Varsóban egymásután érkeznek meg Oroszország belsejéből a belebzeztettek. Eddig csendörök kísérték őket, de e rendszabály most megszünt; utlevelet kézbesítenek nekik, melylyel tetszők szerint utazhatnak. Az oroszok, miként az illetők mondják, mindenütt igen barátságosan bántak velök. Az utóbb megérkezettek között van Luszczewski államtanácsos és leánya Deotima, a ki megosztá atyjával a számkivetést.

Belgium. Brüsszel, jul. 20. Dechamps egykori minister, a belga „Revue generale”-ban nem rég hazája belállapotát fejtegette. Ennek jellemzése végett nyíltan bevallja, miszerint ha a pártok, a helyett, hogy határozottabb politikai jellegű öltének, ezentul is vallásosak maradnak, ugy sem az alkotmány, sem a királyság, sem végre a nemzetiség nem leendő képes a küszöbön álló nehez próbát túlnéni. Hogy oly képviselöi alkotmány, melyen az angol vagy belga, fenállhasson, két feltétel szükséges: 1. Hogy a pártoknak realis ügyek szolgáljanak alapul, és 2. hogy minden nagyobb párt, ha parlamenti többséggel bír, tetleg is elnyerhesse a kormányt és rendszeresen uralkodhassék. Angolországban mindkét feltétel létezik. Belgiumban, — Dechamps szerint — egyik sem. Ha cikkében továbbá kifejti, miként lehet mesterséges módon kérdéseket előidézni, hogy általuk a szakadás liberalisok és katolikusok közt élenken fentartassék, ugy meg kell jegyeznünk, hogy e kérdések már léteznek, és szükségképpen nyomulnak

előtérbe. Teljesen igaza van ellenben, ha a liberalisokat arról vádolja, hogy a katolikusokat tehetetlen, kormányra képtelen minoritássá törekszenek lesüllyeszteni. — E tulkapás — mondja szerző, nem egyéb, mint az egyik párt uralma a másik felett, dictatura a ministerium, vagy éppen egyes minister kezében, szóval a képviselöi kormányrendszernek formalis negatioja. E kormányrendszer általánban véve sokkal nehezebben kivihető, mintsem azt rendszeren felteszik. A vele tett kísérletek ritka esetben sikerülnek. Franciaországban e rendszer megdöntetett, Porosz-, Olasz- és Görögországban ingadozik, Spanyolországban és Portugáliában csupán jelentéktelen eredménnyel áll fenn, Ausztriában pedig még mostanig is problema maradt. Valödi érvényre s erőre Angolországban kívül tulajdonkéül csak Belgiumban és Hollandiában jutott Dechamps ennek okát következőkben találja: Angolországban, Hollandiában és Belgiumban az országos alkotmány alapját szabadság képezi szövetségben a kerestyén elvvel. A reformatio daczára is el kell ismerünk, hogy a kerestyénség maradt minden időben a ragasz, mely Angolország régi alkotmányát, szokásait s politikai szervezetét, valamint Hollandia társadalmi szokásait is összetartotta. A szabadság és katolikus kerestyénség közti szövetség volt a belga alkotmányának is alapeszméje. Minden vaödi alkotmány az illetö nemzet történelmének kifolyása, így a belga is. Belgium ös idöktől fogva katolikus volt a szó teljes értelmében, s mellette egyuttal szabadelvü. Katolikus volt a hallgatag oraniai herceggel szemben, és szabadelvü Alba és II. Fülöp ellenében; katolikus midön vallási rendszabályok forogtak fenn, és szabadelvü, midön II. József és I. Vilmos erőszakos politikarendszabályokat kényszerítettek reá. Az 1830-iki alkotmány rendeltetése volt, hogy e két jellemet egymással összekösse és biztosítsa. De ez most megváltozott. A pártok mereven s engesztelhetlenül állanak egymással szemben. Utöbbi idökben már Lipót király is sokkal inkább kényszerült pártokra kelni, mint ez szorosán tekintve alkotmányos fejedelemehez illik, s az alkotmány gépezetébe a kamara ismételt felosztása által befolyt. Az ö rendelkezésére hosszú és fényes tapasztalás, szokatlan éles-látás, és szilárd megállapított népszérség állottak, melyek gyakran engesztelőleg s kiegyenlítőleg hatottak. Miként fog ellenben az ifjú herceg, kit halála a trónra emel, e veszályok elöl menekülni, melyek a fenérintett viszonyok folytán a belga királyságot fenyegetik? De az alkotmányon s királyságon kívül a Belgiumban uralkodó pártviszály még azt is fenyegeti, mit az ország politikai nemzetiségének neveznek. Tegyük fel, hogy a jelenleg kormányon levö Erere-ministerium párta, tehát a szabadkőműves párt végleges és elhatározó gyözelmet nyer ellenségei felett, miként ezt öbajtja, és mint bizonyost már előre megjövendöli. A feladat abban áll, hogy miként most Brüsszelben, Lüttichben és Luxemburgban ugy jövöre Hennegauban és Namurban is, hol eddig a pártok meglehetősen egyensúlyozták egymást, kirekesztö uralomra jusson. Többet semmi esetre sem érend el. De mi lesz ennek következménye? Az állandó kisebbségre leszorított katolikus párt maga részéről a flandriai tartományokban Hasseltől Mechel, Antwerpen és Gentig fog uralkodni. Az egyik részt ily módon a szabadelvü vallonok, a másikat a katolikus flandriaiak képezendik, éles ellentétben állva egymással nyelv, politika és vallás tekintetében. Belgium tehát kettészakadt, miként ezt egy külföldi diplomata már régóta tervezte, s az apró királyság elkerülhetetlen felbomlását maguk a belga pártok idézték elő. Dechamps ezikké e megadásteli szavakkal fejezi be: „Reménylek Istenben és a jövőben.” De a jövö rendszeren csak azt rejti méhében, mit a mult és jelen elvetett, s Isten nem tartja vissza az embereket a mélység szélénel, melybe öntudatosan s önkényesen vetik magukat.

Amerika. New-York, jul. 8. A minden oldalról nyilvánuló öbajtás, hogy az eddigi szigor szelidebb eljárás váltsa fel, nem tévesztette el hatását Johnson elnökre. Mindinkább bebizonynul, hogy nagylelkü akar lenni a legyözött ellenség irányában, s vele együtt a néphangulat is a mérséklés politikája felé irányul. Nem e kérdés hangzik többé: melyik volna a legméltóbb büntetés az árnlókra nézve? hanem miként lehetne a Délnek előbbi szerencsésjét s jólétét legkönyebben s leggyorsabban visszaszerezni? Az északi lakósságnak már csak igen csekély része öbajtja még, hogy Jefferson Dawis bitófán haljon meg, s a kormány szándékosan halasztja perbefogatását, hogy a bosszuvágy azalatt még inkább lecsillapodjék.

Legujabban különböző dél-állami okmányok jöttek tudomásra, melyek némi világot vetnek a conföderatio titkos történelmének azon idöszakára, midön az ideiglenes kormány még Montgomeryben, Alabama államban székel. Az első congressus megnyitása után 5 héttel e kormány már teljes működésben volt. A bevezetö titkos ülésében a vitakozás főtárgyát azon kérdés képezte, mily nevezet adassék az új politikai államtestnek. A gyűlés igen bajlandónak mutatkozott azt „Washington köztársaságának” nevezni, mig végre egyetlen szótöbbséggel elődöntetett, hogy az új állam „az amerikai conföderal államok” nevet nyerje.

Ujabb. A „Pesti Napló” július 26-ki cikke kiemeli, hogy az erdélyi részeket „a multat és létezőt figyelembe sem vevö ver-wirkolás alapján” organisáltatta volt Schmerling ur, s így „két nemzet megjelent a Reichsrathban: kettö ottbon maradt.” Cél volt, hogy a szükkebb reichsrathot ama fictio által, mert „nehány román és szász követ” megjelent, teljesnek lehessen képzelné. Most, a mint olvassuk, b. Lichtenfels is megkapta a kék-ívet, s így a Schmerling-rendszere föbb zászlósi mindnyájan le lettek léptetve a politikai szintérről a burocratia árnyékába. Mint hallani, az így elvonultak alig gyözök várni körükbe az elmult napok fáradsalmainak részesét, az erdélyi al-kancellárt; e részben talán nem kellene megvonni az illetöktől e vigasztalást.

— Sartiges gróftól oly jelentések érkeztek Párisba, melyek félbizonyossággal állítják, hogy a szeptemberi conventio életbe léptetése anticipáltathatik. Párisban azon biztos hit uralkodik, mikép a francia seregnek Rómából még ez évben leendő kivonulását, mint a császári politika legnagyobb sikerét fogják jelenthetni.

— A walesi herceg valószínűleg Fontainebleauba viendi nejét, és itt fogja hagyni, mig ö a császárral a chalonsi tábornok látogatja meg.

— Dresden, jul. 24. A „Dresdner Journ.” müncheni táviratot közöl, mely szerint Pfordten báró minister tegnap Bismark meghívására Salzburgba utazott.

— Ugy látszik, hogy a király és ministerek által Valdieriban tartott értekezletek célja a tárgyalásoknak Vegezzi jelentése alapján leendő megújítása.

— Pepoli marquis Plombièresbe váratik, hol a római ügyekben értekezlet fog tartatni.

— Humbert olasz trónörökös herceg szintén Franciaországba utazik, hogy a cherbourgi és bresti ünnepélyeken jelen legyen.

— Berlin, jul. 24. Poroszország egyenes megkeresésére történt, hogy a nassauai hatóságok feloszlatták a képviselő lakomát Oberlahnsteinban. Magdeburgban a munkások gyülekezete, mely az egyesülési jog felett tanácskozott, rendőrileg oszlatott szét.

— Köln, jul. 24. A kölni lap párisi tudósítója jelenti: A francia főváros hivatalos köreiben azt várják, hogy Austria és Poroszország közt a szakadás kitör. Drouyn így nyilatkozott Grammont jelentése alapján. Metternich-el folytatott utöbbi értekezlete Drouynnek a német kérdésre vonatkozott, mely alkalommal az olasz állapotok is szóba jöttek, azonban a plombièresi fontos találkozásokról szóló hírek valótlanak.

— A kölni eseményekre vonatkozólag írja a „Wiener Abendpost”: „Az összeütközés a legszélsö fokig fejlődött ki, még pedig annál inkább, mert a közigazgatási hivatalnokok votuma ellenkezik a törvényszékekével, miáltal az államhatalom részéről előkészített erélyes rendszabályoknak az önkény s erőszak gyűlöletes színe kölcsönöztek.”

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Július 27-kén: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 74.45. — 5% Metalliques 100 frt 69.35. — Bankrészvény 794. — Hitelintézet részvény 200 forint 175.70. — London 10 ft st. 100 frt 23¹/₄ kr 110. — Ezüst 107.25. — Cs. kir. arany 5.23. — 1860. kölcsön 90.95.

T. és felelős szerkesztö DOZSA DÁNIEL.

Nyilttér. *)

Tisztelt Bereczki Sándor ur által felszólittattam, hogy a természettudósok elfogadásakor, mint rendezö által a kiadott költségekröl számadást tennék.

Tisztelt Bereczki Sándor urnak csak tíz lépényi távolságra kellett volna fáradnia, és általam igen becsült bátyja urától megtudhatta volna a dolgok állását, s mindazokat, a kiket ezen ügy érdekel, a havas kezelöválasztmányhoz utasítom, a hol legilletékesebb fölvilágosítást kaphatnak mind a megtörtétekröl, mind a történeendőkröl.

Egyszersmind nem tehetem, hogy bámulatomat ki ne fejezzem, hogy Bereczki Sándor, a ki igen jól tudja, hogy én nem egyedül voltam az egész ünnepély rendezöje, hanem ömaga is egy ágában mint tényezö működött, melyröl mindedig semmi féle számadást a havas kezelöbizottmány iratai között nem láttam, különben remélem, hogy Bereczki Sándor ur, a kit e dolog nagyon érdekel, eszközölje lesz, hogy a begyült, felesleges pénzöb a sajátomból kiadott egy pár száz forint megtértessek.

Sámsond 1865 július 21-kén.

Gróf Rhédei István.

*) Az e téren megjelenö cikkekért a szerkesztőség csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget. Szerk.

BÉCSI BÖRZE július 26-kán 1865.

Államadóság.		Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi kötvények.		Adott ár.	Tartott ár.
5%-os nemzeti kölcsön	100 frtos	74 60	74 90	Oszták Lloyd	—	—	88 —
5%-os metalliques	100 "	69 20	69 60	Dunagőzhajózási	95 50	96 50	
4 1/2%-os	100 "	60 75	61 25	275 frank	111 —	112 —	
1839-dik évi teljes	100 "	145 75	146 75	Lomb. velencei	104 75	105 75	
1839-dik évi ötödörös.	100 "	143 —	144 —	Részvények.			
1854-dik évi teljes	100 "	83 85	84 85	Hitelintézet	200 frtos	176 50	177 50
1860-dik évi teljes	100 "	91 95	91 35	Bankrészvény	—	—	—
1860-dik évi ötödörös.	100 "	96 90	97 20	Alsó-ausztr. esc. bank	500 frtos	590 —	593 —
Záloglevelek.				Lloyd	—	223 —	225 —
Nemzeti bank 10 éves	5%	101 75	102 25	Dunagőzhajózás	500 "	479 50	481 50
" " kisors. oszt.	5%	—	—	Pesti lánchíd	500 "	370 —	375 —
" " oszt. 6.	5%	88 85	89 15	Északi vasút ex div.	—	167 75	168 25
Gall. hit. int. osztr. ért.	4%	—	—	Allam	500 "	180 25	181 25
Magyar földhitelintézet	5 1/2%	80 50	81 —	Déli	200 "	207 —	208 —
" " 10 év. jöv. jegy	6%	—	—	Nyngati	200 "	163 50	164 50
" " " " " "	—	—	—	Tiszai	200 "	146 —	147 —
Földtelehrészesítési kötelezvények.				Váltók (devisek) három hónapra.			
5%-os magyarországi	100 frtos	72 25	73 25	Augsburg 100 dh német fr. 4 1/2%	91 15	91 65	
" " erdélyi	100 "	70 —	70 50	Frankfurt 100% 4 1/2%	91 20	91 70	
" " horvát	100 "	74 —	75 —	Hamburg 100 bankmark 3 1/2%	—	—	
Sorsjegyek.				London 10 ft. sterling 3%	109 30	109 80	
Hitelintézet	100 frtos	122 25	122 75	Páris 100 frank 4%	43 35	43 75	
Dunagőzhajózási	100 "	81 50	82 —	Pénzmekek.			
Triesti	100 "	110 —	112 —	Korona	15 —	15 10	
Eszterházy herceg	40 "	—	—	Császári arany	5 24	5 27	
Salm	40 "	28 —	28 50	Reczés	6 23	6 26	
Pálffy	40 "	26 —	26 50	Napoleons'or	8 75	8 79	
Clary	40 "	25 75	26 25	Orosz imperialok	9 98	9 03	
St. Genois	40 "	25 75	26 25	Porosz pénztári utalvány	1 60	1 61	
Budai	40 "	23 50	24 —	Ezüst	106 75	107 25	
Windischgrätz	20 "	16 75	17 25				
Waldstein	20 "	16 75	17 25				
Keglevich	10 "	12 50	13 —				

Á t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekérposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:

Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.
Szeben-, Brassó- s Oláhországba naponként d. u. 5 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponként d. u. 5 órakor.
Lengyelhon északi részébe, ugy Bukovina- és Moldvába
Csernovicz felé, valamint Választ-, Dézs-, Nagy-Bánya- és Beszter-
terczére naponként esteli 6 órakor.
Debreczen felé Zilahon és Szilágy-Somlyón át: N.-Károlyra na-
ponként délután 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3
órákor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:

Magyarhon- és külföldről, név szerint: Bécsből, Pestől, Kassáról,
Szegedről, Temesvárról, Aradról, N.-Váradról naponként 2—3 óra tájban.
Szeben felől, Brassóból, M.-Vásárhelyről, Abrudbányáról, Zalahá-
náról, Temesvárról és Tordáról naponként reggeli 8—9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagy-bányai levél-
posta naponként reggeli 6 órakor.
Debreczen felől Sz.-Somlyón át naponként reggeli 6 órakor.
Mocsról naponként reggeli 6 órakor.
Kolozsról kedden, csütörtökön, szombaton délelőtt 10 órakor.

A szekérposta indul:

Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponként déli 12 órakor.
Szebenbe és Brassóba stb. naponként d. u. 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponként d. u. 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterterczére, Dézsre naponként esteli 6 órakor.

A szekérposta érkezik:

Bécs, Pest és Nagy-Váradról naponként d. u. 2—3 óra közt.
Szebenből s Brassóból naponként reggeli 8—9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponként reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterterczéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli
11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat
érkezése után. — Szállítási díj 8 frt 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor. — Szállítási díj
Tordáig 2 frt 10 kr. N.-Enyedig 4 frt 38 kr. K.-Fejérvárig 6 frt 56 kr. Szászsebe-
sig 7 frt 35 kr. Szebenig 10 frt 40 kr. Brassóig 18 frt.
Brassóból N.-Szebenbe kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N.-Szebenből Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonalokon gyorslovak is kaphatók minden időtájban.

Erdélyi

piaczi árak:

		k r a j c z á r o k b a n .					Marhahús fontf.
		Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- búza.	
Beszterce július	11.	360—360	220	—	104	340	12
Brassó júl.	7.	414	168—248	296—244	160—158	280	14
Dézs "	11.	360—340	210—190	—	90—80	270—240	11
K.-Fejérvár "	8.	278—270	180—174	—	120—120	210—216	12
M.-Vásárhely júl.	13.	400—350	280—260	—	706	266	12
N.-Enyed "	15.	336—326	280—260	—	120—90	124—200	12
Szamosújvár július	17.	320—280	200—160	—	100—90	290—200	12
Szászváros júl.	8.	350—340	220—210	—	164—160	240—230	12
N.-Szeben "	13.	400—350	220—200	200	120—100	360—200	12
Sz.-Régén "	13.	427—373	227—227	—	187—173	293	14
N.-Szeben "	11.	370	200	—	110	300	12
Sz.-Udvarhely "	8.	346—294	205—200	160—150	106—100	112—205	10

Gabonaár Kolozsvárt július 27-kén 1865.

(Bécsi mérteje osztrák értékben.)

Tisztabúza 2 frt 44 kr. Elegybúza 2 frt 24 kr. Rozs 1 frt 84
kr. Árpa 1 frt 50 kr. Zab 1 frt 24 kr. Török-búza 2 frt 46 kr.
Pityóka — frt 92 kr. Marhahús 13 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

412. szám

kt.

(228) (2—3)

Főhivás

a néhai báró Ghyllányi Sándor özvesz hitelezőjéhez.

A néhai báró Ghyllányi Sándor csőd perében a kifizetési sorozat az 1840. évi
XXII. t. cz. 111. §. ért. a hitelezőkkel közlendő lévén, felhivatnak az említett per-
ben jelenleg még képviselőkké nem bíró hitelezők: miszerint folyó 1865-évi sep-
tember 15-ig e bíróság székhelyén lakó meghatalmazottakat nevezzenek s erről
a névnek felelőse mellett e bíróságot értesítsék, minthogy különben részükre gond-
nok fog rendelkezni, s ezzel a fizetési sorozat közöltetni.

Kelt Eperjesen a tiszán inneni ker. kir. ítélő tábla 1865-ik évi Julius hó 10-én
tartott ülésében.

NEM HIVATALOS.

Vendéglő megnyitás!

Alólrít, ki mint a „Medgyesi udvarhoz“ címzett vendéglő bérle-
je 17 éven át a t. cz. közönség szives látogatását kiérdemltem, bátorodom ezen-
nél jelenteni, hogy f. é. július 1-jén újonnan fölszerelt vendéglőmet és
szállodámat

„Hôtel Bucuresci“

cím alatt a Mészáros utcában, 18 sz. a levő tulajdon házában megnyit-
tam, hol jutányos árú hemisitatlan italokra és jóízű étkekre, nem kül-
lönben kényelmes vendégszobákra a legnagyobb figyelem lesz fordítva. A
szálló vendégek fogatai elhelyezése tekintetében az istalók és szekérszinek
a legjobb karba helyeztetettek.

N.-Szeben, 1865. júl. 10.

LOBONTIU SAVU,

a „Hôtel Bucuresci“ tulajdonosa.

(229) (2—2)

(216)

Tisztelettel tudatjuk a t. cz.

repczetermelő

urakkal, hogy repczét az idén is szintén
vásárolunk és a lehetőségig a legmagyo-
sabb árt fizetjük.

KISS TESTVÉREK,
olajgyár tulajdonosai.

(209)

Társas utazás Konstantinápolyba és Athénbe.

A második ezévi társas utazás Konstantinápolyba és Athénbe, sep-
tember havában, keleti utazásra a legelőszertűbb időben, történik.

Az elutazás dunai gőzhajókon szeptember 2-án lesz. A visszatérés Syra,
Corfu, Triest és Velenczén át történik.

Külön kirándulások Smyrnába és Jeruzsálembé kivethők.

Egy részvétjegy ára egész Konstantinápolyig és vissza, ide számítva a
tökéletes élelmezést is hajón,

150 forint.

Kimerítő utazási programokat kérésre ingyen küld Fuvora Ferencz
úr, szerkesztő Bécsben, belváros, Neubad 6 sz. a ki minden felvilágosítással is szolgál.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt,

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál
S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden,
Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejérvárt kapható:

VIDA KÁROLY.

A növekedő új világhatalom.

Szózat a földbirtok érdekében. Ára 80 kr.

NÉPISKOLAI OLVASÓKÖNYV.

ELSŐ KÖTET:

a protestáns néptanodák alsóbb osztályai számára

DOLGOZTÁK ÉS SZERKESZTETTÉK

GÁSPÁR JÁNOS, nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató,
és KOVÁCSI ANTAL, kolozsvári gymnasiális tanár.

Ára 30 kr.

Az Általános POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV

IV-dik és utolsó füzet

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legújabb időig meg-
jelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és uta-
sító jegyzetekkel ellátva.

Irta Hilibi HALLER KÁROLY,

a kolozsvári kir. jogakademián az által. polg. törvénykönyv, váltó- és ke-
reskedelmijog, csődrendtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az
igazságügyi elmélet. államvizsgálati bizottságnak tagja.

Egy füzet ára 1 frt 80 kr oszt. értékben.

A Kosztolányi hölgyek.

Történeti regény, két kötetben. Irta P. Szathmáry Károly.

Ára 2 forint o. ért.

Képek a természetből. A felszerült növényeknek Wagner Armin
után felmutatja Kovácsi Antal. 10 könyvmatu képpel. Ára 1 frt.

Képek a hazai történelemből. Ifjuság számára. Szerkeszté Táneczos
János. Ára 50 kr. Díszkiadás, hat színezett képpel. 1 ft 60 kr o. é.

Kassay Adolf. Virágfűzér és társas mulatságok, kérdések és
számszerinti feleletekben. III-ik bővített kiadás. Szép
színezett borítékban 40 kr.

TARTAROFF HERCZEGNŐ vagy a CZÁRNŐ LEÁNYA.

Történeti regény két kötetben. Irta Mühlbach Luiza, fordította B.

Ára 2 forint.

Tartalom.

Első kötet: Dolgorucki Natalie grófné. Münnich gróf. Osztermann gróf. Az
összeesküvés éve. Meghívult remények. Leopoldowna Anna kormányzó. A kegyencz-
nő. Erzsébet herczegnő. Összeesküvés. Az intés. A bálé. A rajz. Az összeesküvés
éje. Az ártatlanok álma. A jutalom napja. Büntetések. A czárnő udvara. Lapuschkin
Eleonora. Az esküvő. Képek és jelenetek. A czárnő halála.

Második kötet: A varázskert. A levelek. A hal, mint diplomaiat veszeke-
dés tárgya. Hal vagy ellenség. Ganganelli pápa (XIV. Kelemen). A pápa szorakozás
órja. A halálítélet. Bernis bibornok ünnepe. A rögtönző. A búcsu. Egy hű áruló.
Orlow Alexis. Corilla. A szent alkuszok. Sic transit gloria mundi. A vápó. A betörés.
Cselszövények. Levél, mely halált hoz. Az orosz tiszt. A várakozás. Ó! Intés. Az
orosz hajóraj. Zárszó.

A háztartás és mezei gazdaság tudománya: Figyelmezve hazánk
újabb s régebbi törvényeire, a hajdankori hellen s római írók, valamint az
újabb érdekes munkák előadásaira. Irta Balásházi János. 2 kötet 3 frt.

Historisch-genealogisch-geographischer Atlas zur Uebersicht
der Geschichte des Ungarischen Reiches und seiner Nebenländer von J.
Bedeus von Scharberg 1—8 Lieferungen 12 frt helyett csak 5 frt.

Egyes füzetek. Ára 1 frt.

ALBUMA való Photographiák

1 darab — frt 35 krért.

5 „ 1 „ 50 „

10 „ 2 „ 50 „

20 „ 4 „ — „

Újonnan érkezett szép és olcsó
fénykép albumok.

100 képre, különböző színű bőrbekötve dús bronz diszítéssel, 5 fttől 8 fttig.

100 „ „ „ „ „ „ „ „ 3 fttől 6 fttig.

50 „ „ „ „ „ „ „ „ 3 fttől 8 fttig.

50 „ „ „ „ „ „ „ „ 2 fttől 5 fttig.

25 „ „ „ „ „ „ „ „ 2 fttől 5 fttig.

25 „ „ „ „ „ „ „ „ 1 frt 20 krtól 2 fttig.

Továbbá csinos fa, bronz öntöttvas-rámák fényképekhez.

10 krtól 80 krig.

Befőttes és más üvegekre a drága Lantorna

helyett a tartósabb, szélszerűbb tisztább és sokkal olcsóbb

pergament papír

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 8 krtól 50 krig

Kolozsvárt Stein János papirkereskedésében.

Az északi fény. Regény 3 kötet-

ben, írta Dózsa Dániel. Ára 3 frt.

Csik, Gyergyó és Kászon mult-

ja, jelene. Általános és részletes osz-

tályokban. 3 földábrával és egy má-

solati táblával. Irta Kisbaczoni Benkő

Károly. Egy kötet. Ára 1 frt.

Gazdasági kétszeres számvitel.

Irta Farnos Károly. Négy da-

rab melléklettel. Ára 1 frt 40 kr.

Gazdasági kétszeres számvitel-

re példányok. Ára 70 kr.

Mentor. Erdélyi népkönyv. Közhasznu

ismeretek tára a honi szorgalom s ér-

telmesedés előmozdítására. Irta Nagy

Ferencz. 2 kötet. Ára 2 frt.

Utirajzok. Irta Zombori Gedő.

I-ső kötet: Magyarország, Au-

stria, Morva és Csehország, Német-

ország, Holland, Belga föld, Angol-

ország.

II-k kötet: Franciaország, Schweiz,

Savoya és schweizti határhegyek,

Olaszország, Krajna, Karantán és

Steierország. A két kötet ára 2 frt.

Berde Áron természet és vegytan

rendes tanára. Légtüneménytan

s a két Magyarhon egyaly viszonyai s

ezek befolyása a növényekre és álla-

tokra. Ára 2 frt 80 kr.

Helység-névtár. Erdély (és a Par-

tium) minden községének betűrendes

névtára. Az 1854-diki s a vissza-

állított alkotmányos felosztás szerint,

a posta-kerületek és hadfogadó-tele-

pek, valamint a lakosság számának a